

Analiza rynku usług telefonicznych świadczonych za pomocą publicznych aparatów samoinkasujących (PAS)

URZĄD KOMUNIKACJI ELEKTRONICZNEJ
DEPARTAMENT DETALICZNEGO RYNKU TELEKOMUNIKACYJNEGO
WYDZIAŁ USŁUG DETALICZNYCH

30 PAŹDZIERNIKA 2007 R.

I. WSTĘP

Zgodnie z art. 81 ust. 1 ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. Prawo telekomunikacyjne (Dz. U. Nr 171, poz. 1800, z późn. zm), zwanej dalej „Ustawą”, usługi telefoniczne świadczone za pomocą aparatów publicznych, zwanych dalej „PAS”, zaliczają się do zestawu usługi powszechnej.

Na podstawie art. 88 ust. 1 Ustawy, Prezes UKE ustala, w drodze decyzji, dla każdego przedsiębiorcy wyznaczonego do świadczenia usługi wchodzącej w skład usługi powszechnej polegającej na świadczeniu usługi telefonicznej za pomocą aparatów publicznych, minimalną liczbę aparatów publicznych, w tym liczbę tych aparatów przystosowanych dla osób niepełnosprawnych, jakie powinny być instalowane na obszarze objętym działalnością danego przedsiębiorcy wyznaczonego, biorąc pod uwagę stan telefonizacji na tym obszarze oraz uzasadnione potrzeby mieszkańców.

Decyzją z dnia 15 listopada 2006 r. nr DRTD-WUD-6070-3/06(6) Prezes UKE ustalił dla Telekomunikacji Polskiej S.A., zwanej dalej „TP” lub „Spółką”, jako przedsiębiorcy wyznaczonego do świadczenia usługi powszechnej na obszarze całego kraju, minimalną liczbę aparatów publicznych, w tym liczbę tych aparatów przystosowanych dla osób niepełnosprawnych, jakie powinny być instalowane na obszarze objętym jej działalnością czyli na obszarze całego kraju w następujący sposób:

1. minimalna liczba aparatów publicznych, w tym liczba tych aparatów przystosowanych dla osób niepełnosprawnych, na obszarze poszczególnych gmin powinna wynosić 1 (słownie: jeden) aparat publiczny na 950 mieszkańców, w tym 1 (słownie: jeden) aparat publiczny przystosowany dla osób niepełnosprawnych na 2000 mieszkańców, przy czym przy obliczaniu minimalnej liczby aparatów publicznych należy stosować obowiązujące zasady matematyczne w zakresie zaokrąglania liczb,

2. po 2 latach od daty otrzymania niniejszej decyzji (data doręczenia Spółce: 15 listopada 2006 r.) TP może wystąpić z wnioskiem o zmianę minimalnej liczby aparatów publicznych, o ile zmianie ulegnie stan telefonizacji i zapotrzebowania mieszkańców, a Spółka wykaże znaczący spadek rentowności świadczenia usług telefonicznych za pomocą aparatów publicznych przy określonym w pkt 1 wskaźniku gęstości aparatów publicznych.

Mając na uwadze powyższe, Prezes UKE przeprowadził analizę rynku usług telefonicznych świadczonych za pomocą PAS, przy czym dla uzyskania pełnego obrazu tego rynku, nie ograniczył się wyłącznie do analizy usług świadczonych przez TP, ale wystąpił również o stosowne informacje do innych przedsiębiorców telekomunikacyjnych.

II. INFORMACJE OGÓLNE NA TEMAT APARATÓW PUBLICZNYCH W SKALI CAŁEGO KRAJU

Na podstawie informacji uzyskanych od przedsiębiorców telekomunikacyjnych zostało przygotowane poniższe zestawienie, obrazujące sytuację na rynku aparatów publicznych oraz trendy na nim występujące.

1. Stan telefonizacji w zakresie PAS

Tabela. Zestawienie szczegółowych informacji na temat aparatów publicznych u operatorów telekomunikacyjnych (stan na dzień 31 grudnia 2006 r.)

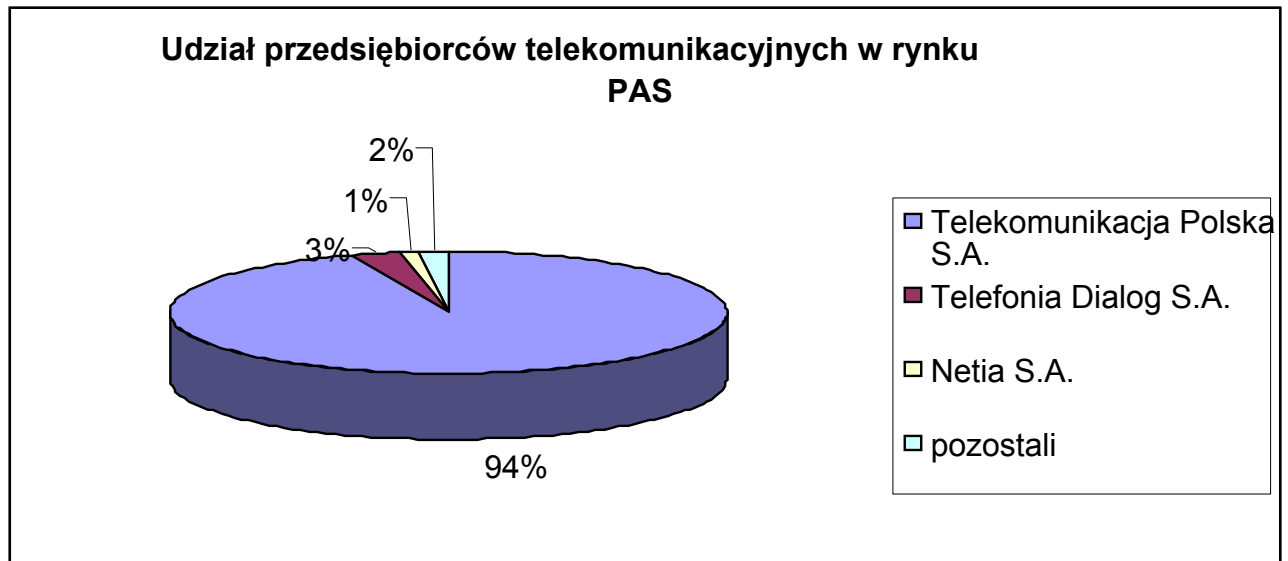
Operator	Ilość stref numer.	Liczba PAS	(+) zysk (-) strata	Trendy/plany w zakresie PAS
Telekomunikacja Polska S.A. ¹				
Telefonia Dialog S.A.	8	2 140	strata	Spółka stale zmniejsza ilość PAS i wycofuje nierentowne aparaty
Netia S.A.	15	856	zysk	Spółka stale zmniejsza ilość PAS i wycofuje nierentowne aparaty – w 2006 r. zlikwidowała 391 aparatów
Multimedia Polska S.A. (dane zbiorcze wszystkich spółek)	-	681	b.d.	-
MNI Telekom	4	250	b.d.	Na dzień 30 maja 2007 r. MNI Telekom posiadało 215 aparatów – spadek liczby PAS. Spółka podkreśla, iż drastycznie spadły przychody z PAS, w 2004 r. wynosiły 283 913 zł, w 2005 r. – 187 913 zł.
MNI S.A.	3	82	b.d.	W ramach porządkowania działalności telekomunikacyjnej w grupie kapitałowej, MNI S.A. przekazuje działalność telekomunikacyjną do MNI Telecom Sp. z o.o.
Telefony Podlaskie S.A.	1	74	zysk	Spółka nie planuje zwiększenia PAS
Petrotel	1	65	strata	
Okręgowa Spółdzielnia Telefoniczna w Tyczynie	1	40	zysk	Spółdzielnia nie zamierza zwiększać ilości PAS. Będzie natomiast dzierżawić TP linie i numery w swoich centralach w celu podłączenia przez TP PAS na jej terenie.
Telefony Opalenickie S.A.	1	39	b.d.	Spółka nie zamierza zwiększyć liczby PAS

¹ Dane zastrzeżone

Telbeskid Sp. z o.o.	1	37		Spółka planuje nabycie kolejnych PAS w celu rozmieszczenia ich nowych lokalizacjach.
Elektrownia Wodna Żarnowiec S.A.	1	20	strata	Spółka planuje zmniejszyć ilość aparatów
Zakłady Azotowe Puławy S.A.	1	18	b.d.	Spółka nie zamierza rozszerzać zakresu PAS.
Spółdzielnia Telekomunikacyjna WIST	1	18	zysk	Spółka nie planuje zwiększenia PAS
Spółdzielnia Telekomunikacyjna w Zbąszyniu	1	17	zysk	Spółka osiąga przychód z PAS zainstalowanych w zakładach pracy
BOT WMB Bełchatów S.A.	1	15	b.d.	Spółka nie planuje rozwoju PAS, zamierza jedynie utrzymać PAS na bieżącym poziomie
Telegram Sp. z o.o.	1	14	b.d.	Spółka nie planuje zwiększenia ilości aparatów, ocenia, że koszty przewyższają przychody z usługi.
Agencja Rozwoju Regionalnego ARREKS S.A.	1	10	strata	-
Telekomunikacja Kolejowa Sp. z o.o.	b.d.	10	zysk	Usługa PAS jest obecnie w fazie testowania.
Infocentrum Sp. z o.o.	1	8	zysk	Spółka nie planuje zwiększenia PAS
KOMPANIA WĘGLOWA S.A.	1	6	zysk	Spółka nie planuje zwiększenia ilości aparatów
Elterix S.A.	1	6	zysk	Spółka nie zamierza instalować kolejnych PAS
PUH ERTEL Sp. z o.o.	1	4	strata	-
Zakład Energo-Mechaniczny Łabędy Sp. z o.o.	1	3	strata	Usługa przestała być świadczona we wrześniu 2006 r. Ponowne świadczenie PAS nie jest brane pod uwagę.
Intertel Sp. z o.o.	1	3	zysk	Spółka zmniejsza ilość PAS, w 31.05.2007 r. miała 2 aparaty
Zakłady Azotowe Kędzierzyn	1	2	b.d.	Usługa przestanie być świadczona w 2007 r.
Południowy Koncern Węglowy S.A.	1	1	b.d.	Nie są planowane zmiany w zakresie PAS.

Liczba aparatów publicznych według stanu na 31 grudnia 2006 r.

Operator	Liczba PAS
Telekomunikacja Polska S.A.	Dane zastrzeżone
Telefonia Dialog S.A.	2 140
Netia S.A.	856
Multimedia (ogółem)	681
MNI (ogółem)	332

Z przedstawionych przez przedsiębiorców telekomunikacyjnych informacji wynika, że:

- nie planują oni zwiększenia ilości PAS, a raczej zmniejszają ich ilość poprzez wycofywanie nierentownych aparatów, a nawet zaprzestają w ogóle świadczenia tej usługi (Zakład Energo-Mechaniczny Łabędy i Zakłady Azotowe Kędzierzyn),
- świadczenie usług telefonicznych za pomocą PAS części tych podmiotów przynosi straty (koszty przewyższają przychody), części zaś zysk. Wśród przedsiębiorców, którzy posiadają powyżej 100 aparatów publicznych tylko Netia S.A. utrzymuje zyskowność usług telefonicznych realizowanych poprzez aparaty publiczne dzięki zdecydowanej redukcji ilości aparatów publicznych (likwidację nierentownych aparatów). Tylko w samym 2006 roku Netia S.A. zlikwidowała prawie 400 aparatów publicznych. Należy jednak zwrócić uwagę, że żaden z przedsiębiorców, nawet tych realizujących obecnie zysk na tych usługach, nie planuje rozwoju tej usługi.

Z danych będących w posiadaniu UKE wynika, że przychody z tytułu usług telefonicznych świadczonych za pomocą aparatów publicznych gwałtownie spadają. (W 2004 r. w stosunku do 2002 r. (w okresie dwóch lat) spadły o ponad 52 %, podczas gdy ich liczba spadła w tym okresie jedynie o 10 %. Z kolei przychody z tytułu usług telefonicznych świadczonych za pomocą aparatów publicznych w 2006 r. w stosunku do 2004 r. (w okresie dwóch lat) spadły o ponad 55 %, podczas gdy liczba aparatów publicznych spadła w tym okresie jedynie o 4 %).

Jeżeli spadek przychodów z PAS skorygujemy o spadek liczby aparatów, to w 2004 r. w stosunku do 2002 r. otrzymamy 42 %-owy spadek przychodów, a w 2006 r. w stosunku do 2004 r. - 51 %.

Z uwagi na fakt, że TP ma dominującą pozycję w zakresie aparatów publicznych te niekorzystne zjawiska obserwowane na całym rynku, przede wszystkim mają wpływ na jej działalność.

Liczba aparatów publicznych w TP w okresie 2004-2006 spadła o 3,79%. W związku z tym, Spółka zanotowała praktycznie taki sam spadek liczby PAS jak wszyscy operatorzy ogółem. Podobnie było z przychodami netto TP ze sprzedaży z PAS w latach 2004-2006 (spadek o 55%).

W związku z niewielkim spadkiem liczby aparatów publicznych w TP w latach 2004-2006 i drastycznym spadkiem przychodów netto ze sprzedaży z tytułu PAS, rentowność świadczenia usług za pomocą aparatów publicznych maleje.

2. Ceny za połączenia telefoniczne świadczone poprzez aparaty publiczne

Zestawienie minimalnych i maksymalnych opłat za połączenia telefoniczne realizowane poprzez aparaty publiczne pięciu operatorów telekomunikacyjnych posiadających największą ilość aparatów publicznych (stan na dzień 31 grudnia 2006 r.).

Operator	Opłaty netto za połączenia lokalne za 1 min.	Opłaty netto za połączenia międzystrefowe za 1 min.	Opłaty netto za połączenia do sieci komórkowej za 1 min.	Opłaty netto za połączenia międzynarodowe za 1 min.
Telekomunikacja Polska S.A.	0,15/0,22	0,4/0,6	1,05/1,58	1,57/12,86
Telefonia Dialog S.A.	0,055/0,11	0,23/0,45	0,787/1,115	1,36/6,83
Netia S.A.	0,137/0,205	0,82	1,23/1,64	0,95/4,05
Multimedia Polska S.A. ²	0,047/0,097	-	-	-
MNI Telecom Sp. z o.o. (Pilicka Telefonia Sp. z o.o.)	0,068/0,14	0,28/0,57	0,98/1,30	1,70/8,78

Z informacji przedstawionych przez przedsiębiorców telekomunikacyjnych wynika, iż z 5 przedsiębiorców telekomunikacyjnych, którzy posiadają największą liczbę aparatów publicznych, generalnie stosują różne opłaty za krajowe połączenia w zależności od pory dnia

² Każda ze Spółek wchodzących w skład grupy kapitałowej Multimedia Polska S.A. stosowała w 2006 r. inny cennik, informacje przekazane przez nie określają generalnie wyłącznie cenę impulsu bez okresu jego taryfikacji, co nie pozwala na określenie ceny za 1 minutę połączenia.

i dni tygodnia, z wyjątkiem Telekomunikacji Polskiej S.A. u której wysokość opłat uzależniona jest od rodzaju karty telefonicznej (ilości impulsów na karcie: 15, 30, 60).

Generalnie najwyższe opłaty za krajowe połączenia telefoniczne z PAS stosuje Netia S.A. Z kolei jej opłaty za połączenia międzynarodowe są najniższe. Najtaniej w obrębie kraju można dzwonić z aparatów publicznych Telefonii Dialog S.A.

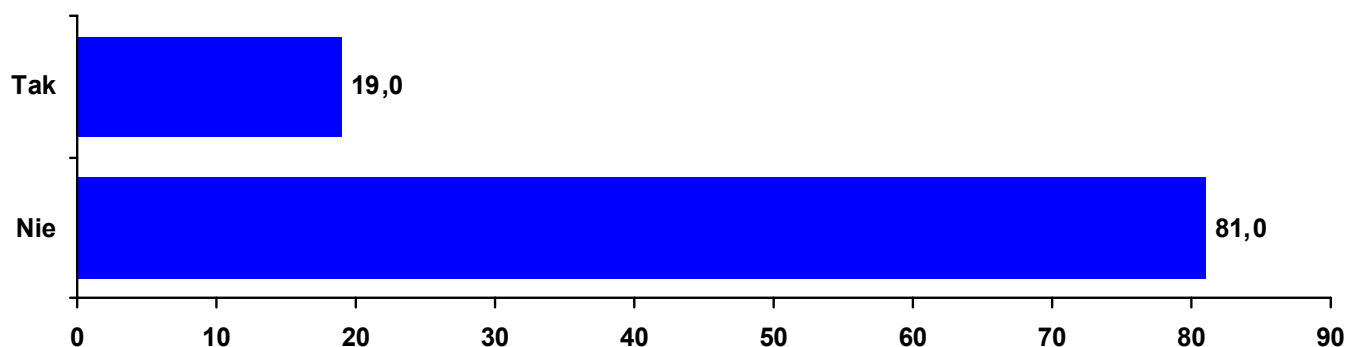
3. Zapotrzebowanie użytkowników na PAS-y

Zapotrzebowanie użytkowników w zakresie aparatów publicznych można określić na podstawie badań ankietowych. Dla potrzeb niniejszej analizy posłużono się badaniami ankietowymi w zakresie funkcjonowania rynku telekomunikacyjnego oraz oceny preferencji konsumentów, które zostały na zlecenie Prezesa UKE przeprowadzone w październiku 2005 r. i 2006 r.

3.1. Wyniki badań za 2005 r.

Na 1050 badanych osób 199 respondentów deklaruowało, że w przeciągu ostatniego roku korzystało z budek telefonicznych.

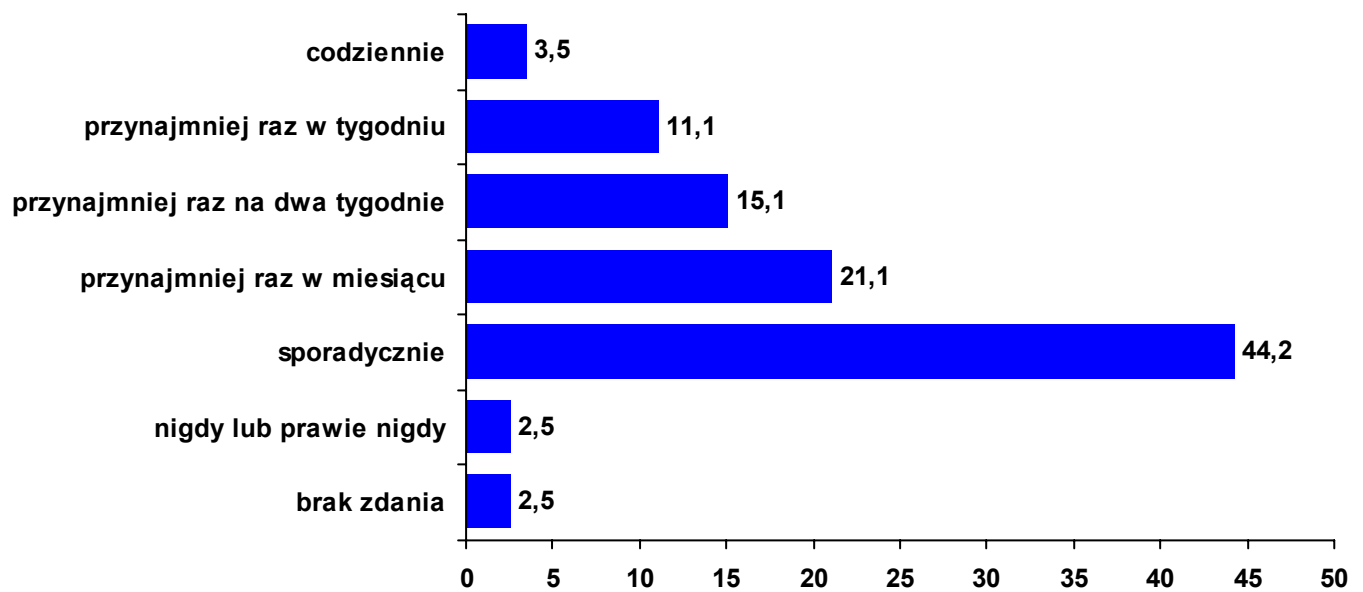
Rysunek. Czy na przełomie ostatniego roku korzystał(a) Pan(i) z budek telefonicznych?

Próba: wszyscy badani, $n=1050$.

Wśród 199 osób, które w czasie ostatniego roku korzystały z budek telefonicznych, główną grupę stanowią osoby korzystające z tych usług sporadycznie lub prawie nigdy (46,7%), raz w miesiącu korzysta 21,1 %, a częściej niż raz w miesiącu 29,7%.

Rysunek. Częstotliwość korzystania z budek telefonicznych.

Próba: $n=199$, osoby deklarujące korzystanie z budek telefonicznych w przeciągu zeszłego roku.

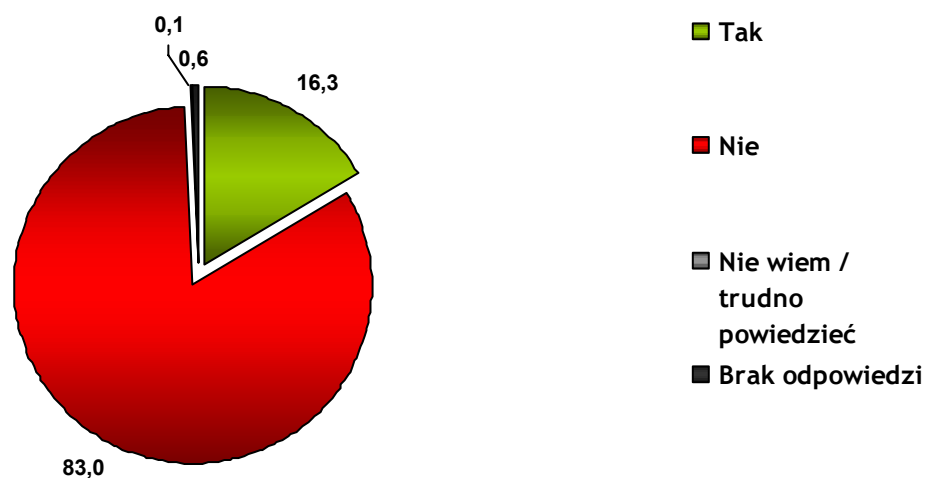
3.2 Wyniki badań za 2006 r.

Pytanie: Czy w ciągu ostatniego roku korzystał(a) Pan(i) z budek telefonicznych?

Pytanie zadano wszystkim badanym.

Co szósty badany (16%) deklaruje, że w ciągu ostatniego roku korzystał z budek telefonicznych. Niska popularność zewnętrznych aparatów telefonicznych wiąże się dodatkowo z niewielką częstotliwością ich wykorzystywania (poniższy Wykres).

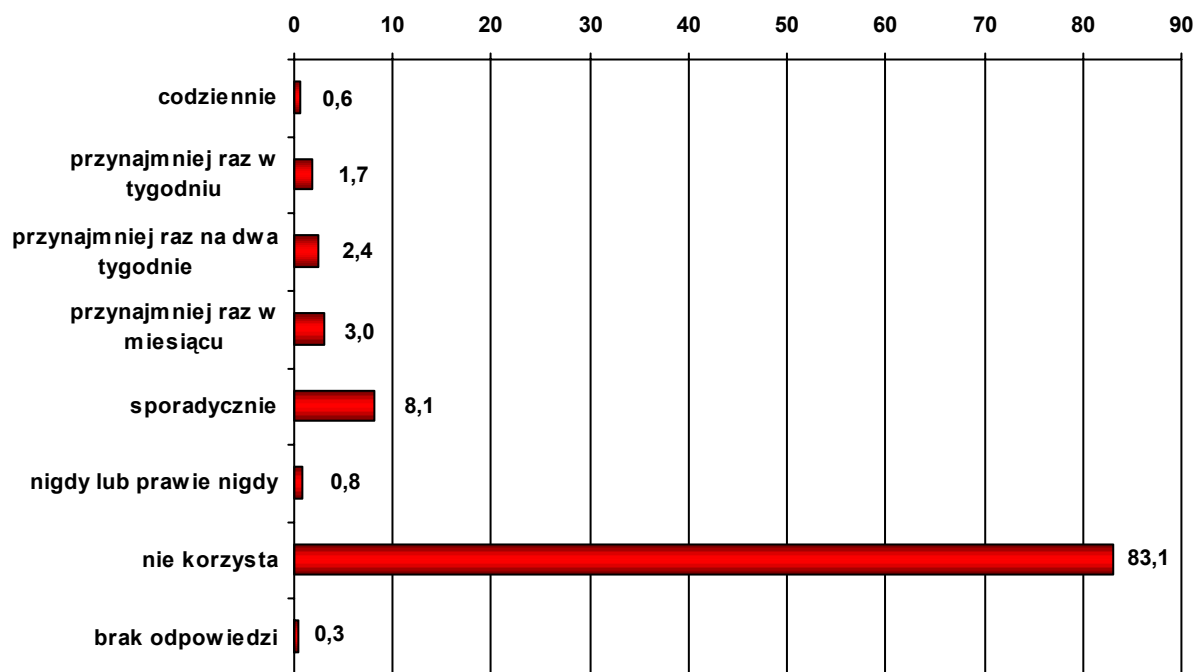
Wykres. Korzystanie w okresie ostatniego roku z budek telefonicznych (w %, $N=1616$)

Pytanie: Jak często dzwoni Pan(i) z budek telefonicznych?

Wśród respondentów 8,1% stanowią osoby korzystające z aparatów publicznych sporadycznie. Częściej, niż raz w miesiącu połączenia z aparatów zewnętrznych wykonuje podobny odsetek badanych (7,7%).

Wykres. Częstotliwość korzystania z budek telefonicznych (w %, N=1616)

Wśród 268 osób, które w czasie ostatniego roku korzystały z budek telefonicznych, główną grupę stanowią osoby korzystające z tych usług sporadycznie lub prawie nigdy (54%), raz w miesiącu - 18 %, częściej niż raz w miesiącu - 28%.

3.3. Porównanie wyników badań z 2005 r. i 2006 r.

Z wyników badań konsumenckich wynika, że użytkownicy coraz rzadziej korzystają z aparatów publicznych. Odsetek osób, które w okresie roku nie skorzystało z PAS w 2006 r. wzrósł do 83,1% (w 2005 r. wynosił 81 %).

Niekorzystne zmiany zachodzą również w zakresie częstotliwości korzystania z aparatów publicznych wśród osób z nich korzystających. Osoby korzystające z aparatów publicznych coraz rzadziej dzwonią z tych aparatów:

- rośnie odsetek osób korzystających z aparatów publicznych sporadycznie lub prawie nigdy (w 2005 r. było ich 46,7%, a w 2006 r. 54%)
- nieznacznie maleje odsetek korzystających z tych usług raz w miesiącu (w 2005 r. było ich 21,1%, a w 2006 r. 18 % spośród tych, którzy w ogóle korzystali z PAS) lub częściej niż raz w miesiącu (w 2005 r. było ich 29,7%, a w 2006 r. 28 %).

IV. WNIOSKI

Decydujący udział w rynku aparatów publicznych posiada Telekomunikacja Polska S.A. Jej udział w rynku wynosi 94,5 %, a pozostałych przedsiębiorców telekomunikacyjnych jedynie 5,5 %. Drugą po TP pod względem ilości aparatów publicznych jest Telefonia Dialog S.A. z prawie 3%-owym udziałem w rynku, a trzecia jest Netia S.A. z 1%-owym udziałem.

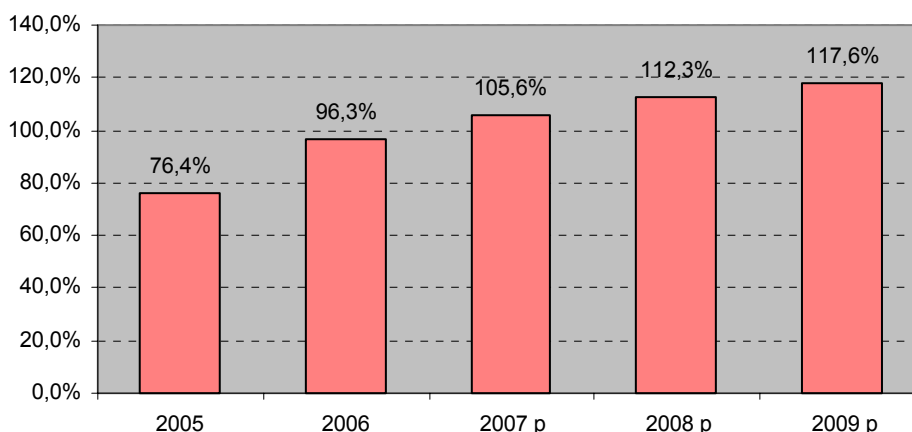
Rynek aparatów publicznych charakteryzują stałe tendencje spadkowe, w szczególności w zakresie przychodów z tytułu usług telefonicznych świadczonych za pomocą aparatów publicznych. Przychody z tytułu usług telefonicznych świadczonych za pomocą aparatów publicznych w 2006 r. w stosunku do 2004 r. (w okresie dwóch lat) spadły drastycznie, tj. o ponad 55 %, podczas gdy ich liczba spadła w tym okresie o 4 %.

Spadek przychodów spowodowany był niskim zapotrzebowaniem abonentów na usługi telefoniczne świadczone za pomocą PAS. Z badań konsumenckich wynika, że odsetek osób, które w okresie roku nie skorzystało z PAS w 2005 r. wynosił 81%, a w 2006 r. wzrósł do 83,1%. Niekorzystne zmiany zaszły również w zakresie częstotliwości korzystania z aparatów publicznych. Osoby korzystające z tych aparatów dzwonią z nich coraz rzadziej.

Związane jest to z:

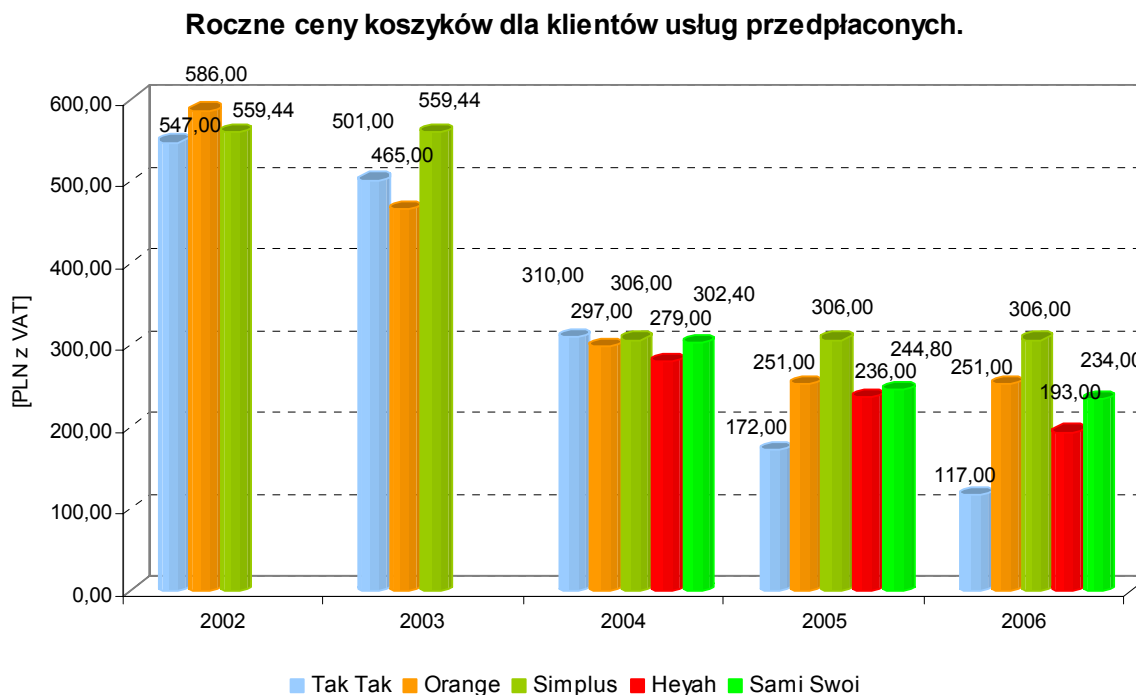
1. coraz większą dostępnością telefonii komórkowej. Według danych UKE w 2006 r. ponad 96% osób w Polsce posiadało telefon komórkowy, w lipcu 2007 r. ponad 99% osób. Liczba ta stale rośnie i z prognoz wynika, że będzie dalej rosła.

Penetracja w latach 2005-2009

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UKE i Raportu PMR Rynek telekomunikacyjny w Polsce 2006-2009

2. coraz tańszymi połączeniami z sieci komórkowej (dla przykładu poniższej przedstawiono jak od 2002 do 2006 roku spadały roczne wydatki abonentów pre-paid na określony koszyk usług, tj.:
- 1/3 opłaty aktywacyjnej zawartej w ramach pakietu startowego,
 - 25 minut rozmów wychodzących miesięcznie + 30 SMS).

Źródło: Opracowanie własne wg koszyka cenowego dla klienta usług przedpłaconych.

Z uwagi na niski popyt (małe zapotrzebowanie) na usługi świadczone za pomocą aparatów publicznych, przedsiębiorcy telekomunikacyjni nie planują zwiększenia ilości PAS, lecz zmniejszają ich ilość poprzez wycofywanie nierentownych aparatów. Jest to spowodowane szybkim spadkiem przychodów z tytułu świadczenia połączeń telefonicznych za pomocą aparatów publicznych. Wśród przedsiębiorców, którzy posiadają największy udział w rynku aparatów publicznych tylko Netia S.A. realizuje zysk na działalności z tytułu świadczenia tych usług. Jest to możliwe dzięki:

1. zdecydowanemu zmniejszeniu ilości aparatów publicznych (likwidację nierentownych aparatów). Tylko w samym 2006 roku Netia S.A. zlikwidowała prawie 400 aparatów publicznych.
2. najwyższym opłatom za krajowe połączenia telefoniczne realizowane z PAS, w porównaniu do opłat innych przedsiębiorców posiadających największą liczbę PAS.

Podsumowując, należy stwierdzić, iż w związku z utrzymującymi się niekorzystnymi zjawiskami na rynku usług telefonicznych świadczonych za pomocą aparatów publicznych, usługi te są usługami mało popularnymi, wręcz schyłkowymi, a największe obciążenie z tytułu ich świadczenia ponosi Telekomunikacja Polska S.A., ze względu na jej dominujący udział w rynku i ciężący na niej obowiązek zapewnienia minimalnej liczby aparatów publicznych (TP S.A. musi zapewnić - w ramach świadczenia usługi powszechnej - około 41 tysięcy aparatów publicznych na terenie całego kraju).